

Reglemente

för de Gästgifwaregårdar inom Östergöth-
land der skjutsen utgöres genom
Säll, Gästgifwares eller
Reserv-hästar.

§. 1.

Resande, som är ofärd, bör wid ankomsten till gästgifwaregården, uppå gästgifwarens anmodan, uppvisa sitt pass, samt hvar och en, innan afresa, i dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, orten hvarifrån han ankommit och stället dit han ärnar sig, jemte det antal hästar hvaraf han sig begagnar. Innan sådan anteckning skett, må resande icke från gästgifwaregården afresa.

§. 2.

Resande eger till sin fortkomst påfordra det antal hästar han anser nödigt. Dock iakttages, att efter en häst må icke färdas mera än en person, och efter två hästar icke mera än tre personer, hvarwid af barn under femton år tvåanne beräknas motsvara en fullvärt person, allt utom den skjutsande, som på det skeden han skjutsar, skall hafwa plats, der den resande honom anvisar: äfvensom

Ur KB:s samlingar
Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

§. 3.

Finner resande wid ankomsten till gästgifwaregård ej genast, eller, om han genom förbud hästar beställt, på den bestämde tiden, hästar, ege han då frihet att sig genom beting, med hwem som skjutsa vill, forthjelpa. Annars må icke, äfwen med den skjutsandes bifall, skjutsas förbi gästgifwaregård, utom i den händelse nästföljande §. omförmåler.

Reglemente

för de Gästgifwaregårdar inom Östergöth- land der skjutsen utgöres genom Säll, Gästgifwares eller Reserv-hästar.

§. 1.

Resande, som är ofärd, bör wid ankomsten till gästgifwaregården, uppå gästgifwarens anmodan, uppvisa sitt pass, samt hvar och en, innan afresan, i dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, orten hvarifrån han ankommit och stället dit han ämnar sig, jemte det antal hästar hvaraf han sig begagnar. Innan sådan anteckning skett, må resande icke från gästgifwaregården afresa.

§. 2.

Resande eger till sin fortkomst påfordra det antal hästar han anser nödigt. Dock iakttages, att efter en häst må icke färdas mera än en person, och efter två hästar icke mera än tre personer, hvarwid af barn under femton år tvåanne beräknas motsvara en fullvärd person, allt utom den skjutsande, som på det åfdon han skjutsar, skall hafwa plats, der den resande honom anvisar: äfvensom att ingen må på åfdon med en häst, egen person inberäknad, föra större tyngd än ett skeppund, på åfdon med två hästar dubbelt, och, wid större hästantal, för hvarje häst ej mera än ett skeppund, resande personers och medförande sakers tyngd sammanräknade. Ej heller må på ridhäst af ridande medföras mera saker än till två lispunds tyngd. Trenne i sällskap warande resande äga begagna twenne enbetsåfdon, hwartill jemväl räknas wanliga enbetswagnar eller så kallade trissor. För till och med tre hästar, då icke mera än ett den skjutsandes åfdon nyttjas, må blott en skjutsande medfölja: derutöfver till och med sex hästar tvåanne o. s. w. Resande, som för elak eller backig väg, eller annan orsak, nödgats från en gästgifwaregård begagna flere hästar än han, efter hwad här ofwan är stadgad, i öfrigt kunnat wara pliktig till, är ej förbunden att, då anledningen upphört, sedermera använda ett lika antal.

I afseende på skjuts för fångar och medföljande fänggewaldiger är särskildt förordnad.

§. 3.

Finner resande wid ankomsten till gästgifwaregård ej genast, eller, om han genom förbud hästar beställt, på den bestämde tiden, hästar, ege han då frihet att sig genom beting, med hwem som skjutsa vill, forhjelpa. Annars må icke, äfwen med den skjutsandes bifall, skjutas förbi gästgifwaregård, utom i den händelse nästföljande §. omförmåler.

§. 4.

Skjuts erhålles från en till annan gästgifwaregård, eller ställe deremellan, och resande må icke, emot den skjutsandes wilja, begagna des hästar förbi en gästgifwaregård till en annan. Men om resan slutas inom twänne mil från det ombyte der hästar erhållits, ware den skjutsande skyldig, om resande det äskar, att honom så långt fortsätta, oaktadt annan gästgifwaregård i vägen finnes.

§. 5.

Om resande genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan eget förwällande, under vägen hindras att fortsätta resan med de hästar, han från gästgifwaregård haft, ware närmaste hemmansinnehafware skyldig att, på tillägelse och emot skjutslega efter den återstående vägens längd, genast lemna biträde med nödigt antal hästar till nästa gästgifwaregård.

§. 6.

Den resande eger att sjelf föra eller låta föra de af honom begagnade hästar, men skall, då han sådant påyrkar, alltid förses med skjutsbonde. Då förbudsseedel innehåller att skjutsande erfordras för att föra, eller resande derom tillsäger, bör en dertill skicklig person anskaffas.

§. 7.

Då den skjutsande icke för hästarne, är den resande ansvarig för deras behandling: och darest han så färdas, att skjutshäst eller skjutsandes fordon derigenom förderfwas eller skadas, ware han skyldig sådant ersätta, efter den uppskattning som, der godwillig öfwerenskommelse ej sker, bestämmes af twänne bosatte, utaf gästgifwaren, å det ombyte, hwarest klagan deröfwer föres, tillfallande, gode män och, om det å någondera sidan äskas, i närvaro af närmaste kronobetjent, hwilken då genast, på dens bekostnad som fordrat hans insällelse, bör tillstådeskomma och skriftligt bewis om förhållandet till den resandes säkerhet meddela. Innan den sålunda bestämde ersättningen blifwit erlagd, må resan icke fortsättas, wid äfventyr för gästgifware, som försummar deröfwer hålla hand, att sjelf ansvara för samma ersättning åt den skjutsande. Om flere än en resande åkt på det åfdon, för hwilket skjutshäst blifwit skadad, ware de en för alla och alla för en ansvarige för ersättningens utgifwande, och ege den missnöjde att målet sedermera till wederbörlig domstols pröfning instämma.

Sker skada å häst eller fordon utan den resandes förwällande, ware han saklös.

§. 8.

Då resande i Städer eller på Landet möta andre wägsfarande, böra de wisa hwar till sin wensra sida. Wid frogar, betes- och hviloställen, eller annorstädes må hästar icke lemnas obundne utan tillsyn, ej heller åfdon ställas i bredd med, utan alltid efter hwarandra, på ena sidan af vägen, så att resande obehindradt må kunna färdas; wid ett vite af 6 Rdr. 32 ft. Banco för den som härmed bryter.

§. 9.

Resande bör med saktmed och anständighet bemöta gästgifwaren och hans folk samt hållkarl och skjutsbönder, hwilka, likasom den resande sjelf, äro tagne uti Kongl. Maj:ts höga hägn och beskydd, och således å ömse sidor böra för oförrätter fredas. Felar resande härutinnan, genom ord eller gerning, ware gästgifwaren pliktig att förhållandet, med all tillgänglig bewisning, anmäla hos kronobetjeningen i orten, som åligger att sådant genast, wid ansvar såsom för tjenstförsummelse, i laga ordning beifra.

§. 10.

Om wägar och broar, hwilken årstid som helst, icke äro i förswarligt skick, anmodas den resande att sådant i dagboken anmärka, på det rättelse må kunna följa och den försumlige till ansvar

befordras. Andra klagomål, till anförande hvaraf resande kunna finna sig besfogade, böra jemväl i dagboken antecknas. Vill resande återkalla en redan anförd klagan, bör orsaken dertill uppgifwas, emedan återkallelsen i annat fall lemnas utan afseende.

§. 11.

Skjutslegan för en häst utgör för närvarande, wid denna gästgifwaregård 1 st. banco milen. 3 lega för parvagn eller parsläda, betalas 2 st., och för antingen enbetsvagn, kärva, enbetsläda, sadel eller ferskild sele, 1 st. för hvarje mil. Om ridhäst nyttjas, och den skjutsande måste gå för hästens återhämtning, erlägges dertill 6 st. milen. Resande ware pliktig att, innan afresa sker från gästgifwaregård, erlägga betalning för den skjuts, han dit begagnat. För förbud utan någon dermed åtföljande person, behöfwer skjutslegan icke erläggas, förr än wid den resandes egen ankomst, men i annat fall skall betalningen owillkorligt utgifwas af den som anmäler sig såsom förbud, hwilken, liksom annan resande, bör med behörigt pass vara försedd.

§. 12.

Skjutshästar, hwilka för resandes fortkomst blifwit till wif bestämd timma uppbudade, skola, om den resande dröjer, under påföljande fyra timmar qwarstanna, för att wid ankomsten hållas honom tillhanda, emot ersättning af 8 st. banco hästen för hvarje full timmas uppehåll utöfwer den första, för hwilken någre wäntningspenningar icke äga rum. Wäntningspenningarne skall gästgifwaren med höfslighet utfordra af den resande, och dem till skjutsaren aflemna, innan afresan tillåtes, wid påföljd att eljest för desamma sjelf answara. Göres ej anspråk derpå före afresan, hafwe den skjutsande icke rättighet att fordra dem wid framkomsten till nästa gästgifwaregård. Uppstår twist om tiden ege gästgifwarens kloka witsord, men i anseende till flockornas ofta olika gång beräknas blott hela timmar och ej öfwerfjutande sjerdedelar. Förehär resande, att genom andre resandes eller den skjutsandes förwållande hafwa blifwit uppehållen, utgifwe han ändock wäntningspenningar och söke sitt skadestånd af den som till uppehållet warit wållande. I dese händelser ware gästgifwaren skyldig meddela ferskildt bewis, der så äskas. Kan resande sig med den skjutsande om wäntningspenningarne förena, stånde det honom fritt.

§. 13.

Resande, hwilken sig på något ställe uppehåller, eger att dit fordra skjuts från närmaste gästgifwaregård för fortsättande af sin resa, dock emot erläggande af ferskild skjutslega för afståndet emellan samma gästgifwaregård och afhemningsstället, i det fall att resan derifrån fortsättes till annan gästgifwaregård. Den som äger bostad inom en mil från gästgifwaregård, och der har egna hästar, så många som till fortstjaffande tarfwas, äger icke att, för af honom afsedd resa, till sig fordra skjuts hästar från gästgifwaregården. De som bo i Stad ega wäl, i lifhet med andra resande, rätt att der fordra skjuts till närmaste gästgifwaregårdar, men i öfrigt ej till andra ställen som äro belägna närmare Staden, eller på sådana wägar, som afwika från allmänna landsvägen, utan bör den som åstundar göra sådan resa, hjälpa sig fort med egne hästar eller genom enskildt beting. Anser resande sig häst orätt förwägras i Stad, anmäle han sådant hos Borgmästaren till oförtöfswad rättelse. Tjensteman som skall resa uti Embetsärender, må dock wid intet tillfälle å gästgifwaregård i stad eller på Landet förnekas den skjuts han requirerar, så wida han behörigen uppgifwer att resan sker i och för tjensten, och af ståndet ej öfwerstiger det lagliga.

§. 14.

Resande, som till wif tid will skjutshäst betinga, eger att besörja om förbud å gästgifwaregård, antingen genom beställningens inskrifwande i dagboken eller förbudsedel aflemnande. Skall resan fortsättas längre wäg, kan resande jemväl affända lös förbudslista, sem då fortstjaffas med skjuts från en gästgifwaregård till annan. På förbudsedel och förbudslista skall uttryckligen wara utsatt, så wäl

behöfligt hästantal, fordon, rid- eller förtyg, som dag och timma då skjutsen skall tillhandahållas. Åtföljes förbudslista af några, resande tillhörige, saker, böra desamma på listan wara noga upp- tecknade.

Förbud skall så skyndsamt och säkert som resande sjelf med skjuts befordras, och åligger gästgifwaren att i dagboken anteckna timman då löst förbud till gästgifwaregården ankommer och derifrån afgår, äfvensom att öfverräkna de förbudet åtföljande saker, samt skriftligen anmärka om något deraf saknas. Kan förbudet ej fortställas på sätt resande äskat, utan att författningarne öfverträdas, eger gästgifwaren att förbudet qwarhålla till den resandes ankomst.

§. 15.

För foror, hvarmed förstås last af marknads- eller handelsvaror, flyttfakrer samt dylikt, må gästgifwarens skjuts icke begagnas, utom för fogellast från Norrland samt för ostron och hummer. Under foror må likväl icke räknas de saker som af resande för deras behof medföras, om än sådant sker på särskildte förredskap, ehvad desse nyttjas såsom förbud eller resande åtfölja.

§. 16.

Till resandes fortkomst äro i allmänhet dagligen anslagne wisse hållhästar, gästgifwarens hästar samt reservhästar, hvaraf, så widt de finnas, först böra utgå hållhästarne, dernäst gästgifwarens samt derefter reservhästarne, uti den ordning som wederbörligen fastställd reservlista bestämmer; hvar- dan resande bör, i dagbokens särskildte, för ändamålet inrättade columner, behörigen anteckna det antal hästar han af hvarje ofwannämnde slag begagnar.

Undantag uti förenämnde ordning eger rum:

1:o För Courirer som förete Courirpass, och som, när särskildte Courirhästar ej finnas anslagne, böra fortställas med de hästar, hwilka äro snarast och närmast att tillgå, utan afseende på wanliga ordningen: emellan reservskjuts-skyldige, dock att sådan skjuts får tillgodo beräknas, för den som desamma utgör, när ordningen att skjutsa nästa gång hos honom inträffar.

2:o För resande, hwilka genom förbud till wiss tid låtit tillsäga om hästar, mindst två timmar innan den tid som för ankomsten är utsatt, i hwilket fall skjuts uppbudas af reserven enligt ordningen i reservlistan, fast än hållhästar eller gästgifwarens kunde wara att tillgå.

§. 17.

Ässäger resande redan beställd skjuthäst, må det honom ej förwägras, mot erläggande af 12 sk. banko för hvarje beställd men ej begagnad häst. Sålunda obegagnad skjuts må ej räknas den budade till godo såsom fullgjord skjutsning. Ankommer ej resande, för hwilken häst är betingad, anmäles förhållandet hos Konungens Befallningshafwande.

§. 18.

Gästgifwaren är hufwudman för gästgifweriet och skjutsningen, samt i första rummet ansvarig för derutinnan timande oordningar. Han har till sitt biträde hållkarlen, och skall noga hafwa in- seende deröfver att alla skyldigheter, som här föreskrifwas, blifwa uppfyllde, äfvensom att resande ej genom någons förwållande uppehålls, stegring uti skjutslegan försökes eller annat ofskick utöfwas.

§. 19.

Gästgifwaren bör answara för den resandes förplägning, härbergerande och fortställande, samt sjelf och genom sitt husfolk honom med höflighet och beredwillighet bemöta. Han hälle alltid stufwa och gästrum städade och snygga, samt ware försedd med det som tarfwas till erforderlig förtäring, goda fängar och fängkläder jemte rent linne. Wintertiden skall åtminstone ett gästrum alltid wara

uppeladadt, och på de större gästgifwaregårdarne förhållas dermed i enlighet med Konungens Befallningshafwandes allmänna kungörelse af den 4 September 1826 hwilken alltid bör å wäggen i Gästgifwarestugan finnas anslagen. Farbar, förswarlig wäg upp till gästgifwaregården, skall af gästgifwaren hållas och med grus eller sand fyllas, så att orenlighet derstädes ej beswäras: Skolande kronobetjeningen, i fall denna skyldighet icke, genast efter skedd påminnelse, fullgöras, wara förbunden att grusningen på gästgifwarens bekostnad för lega verkställa. Gästgifwaren hälle härförutan tillhanda foder samt stall och wagnslider för resandes hästar och åkdon, allt mot den betalning som den upprättade gästgifweritaxan förefristar samt wid den deruti stadgade påföljd, i händelse gästgifwaren underlåter tillhandahållandet af hwad taxan upptager, eller derföre äskar högre betalning än densamma utstakar.

§. 20.

Gästgifwaren skall tillse, det icke någon af honom okänd person, synnerligen icke någon utlänning, färdas med skjuts utan att wara försedd med pass, hwilket, för att wara gällande, bör antingen af Konungens Stats-Minister för Utrikes Ärenderne, Öfwer-Ståthållare-Embete i Stockholm, Landshöfding, Rectors-Embete eller någon Stads-Magistrat wara utfärdadt. För Militärpersoner är, i frigsid, wederbörande Befälhafwares pass tillfyllest görande. Finnes någon sakna behöfligt pass, eller wara stadd å wäg till annan ort än passet innehåller, eller är den i passet bestämde tid till ändalupen och kunna ej trovärdige personer intyga att den resande är i orten wäl känd, skall han anställas och i Stad genast ledsagas till Borgmästaren men å Landet till närmaste kronobetjent. För hwarje resande skall i dagboken anmärkas om och med hwilket Embetswerks pass han varit försedd, eller om han är i orten känd, wid ansvar för gästgifware om sådant försummas. Gästgifwaren åligger jemwäl att hafwa uppsigt å gångande wandringsmän, tiggare och lösdrifware, så att ej misstänkte personer få sig å gästgifwaregården uppehålla eller der passera, utan böra sådane, samt de som resande eller andre med bettlande beswära, af gästgifwaren afföras, på Landet till närmaste kronobetjent och i Stad till Borgmästaren.

§. 21.

Lärodrängar, Soldater och Båtsmän äro icke berättigade till gästgifwareffjuts, om ej deras pass sådant uttryckeligen innehålla. Så kallade tatare, trädragare, häktmakare, månglare och månglerstkor, obehörige stamboksbärare och andre dylike löse personer få deremot owilkorligen icke begagna sådan ffjuts, wid ansvars påföljd för gästgifware om han det tillåter; likasom konstberidare, theater-föreståndare, de som wisa konstkabinett, wilda djur eller gifwa andre representationer af hwad slag som helst, icke få under deras resor i landet, för personer och medförande effecter begagna gästgifwareffjuts med större antal hästar än sex stycken, utan böra genom beting förskaffa sig de hästar, som de utöfwer nämnde antal kunna för deras fortkomst behöfwa.

§. 22.

Gästgifwaren bör hålla hand deröfwer, att den resande icke warder af de ffjutskyldige, eller andre personer wid gästgifwaregård, med otidighet bemött eller med ord eller gerning förolämpad. Öfver annorlunda, och finnes sådant hafwa kunnat af gästgifwaren förekommas, ware han till lika ansvar med den felaktige förfallen. För alla sådana oordentligheter wid ffjutsningen och gästgifweriet, som Konungens Befallningshafwande pröfwar icke hafwa bordt undfalla gästgifwarens uppmärksamhet, men icke blifwit af honom sjelfmant rättade eller till beifran anmälde, kan han icke under någon förewändning undgå ansvar. Han bör ofelbart bibehålla ordning och lugn wid gästgifwaregården: icke tillåta obehöriga sammankodningar af sådane personer som ej hafwa något att der uträtta, hwarwid närmaste kronobetjent på kallelse genast meddelar nödig handräddning; samt skall i allmänhet hafwa tillsyn öfwer de ffjutsandes nykterhet och ordentliga uppförande.

§. 23.

Gästgifwaren bör alltid hafwa till hands håll-listan, samt å väggen i gästgifwarestugan anslagen så wäl en förteckning på reservhemmanen, innefattande deras afstånd från gästgifwaregården och antalet af de hästar hwarmed skjutsningen bör bestridas, som äfwen den för gästgifwaregården sednast utfärdade och gällande taxa. De upplysningar resande af gästgifware eller hållkarl påfordrar, angående skjutsandes namn och hemvist, det i ordningen till skjuts warande reservhemmanet, sådane omständigheter som i något måtto angå skjutsning, underhållande af broar och vägar, inträffande eller befunne oordningar under resan eller wid gästgifweriet m. m., böra af dem alltid meddelas.

§. 24.

Finner resande sig befogad, att något klagomål i dagboken anteckna, skall gästgifwaren vara pligtig att derom genast anställa undersökning och förskaffa nödig rättelse, samt sitt med behörig underskrift försedde utlåtande öfwer klagomålet owägerligen, i den resandes närvaro, i dagboken meddela. Då resande klagar öfwer brist å väg eller bro, bör gästgifwaren sådant waghållaren eller kronolänsmannen i orten genast tillkännagifwa.

§. 25.

Som det tillhör gästgifwaren i synnerhet att tillse dugligheten af de hästar och åkdon, som till skjutsning nyttjas, samt mönstring dera, så ofta behofwet fordrar, anställa, och hos wederbörande magistrat eller kronobetjent till laga ansvar anmäla den skjutsande, som sin pligt i detta afseende åsidosätter, så kommer också all oordning, uppehåll och olägenhet, som i följd häraf kan för resande inträffa och öfwerklagas, att stanna på gästgifwarens ansvar, hwilket, allt efter försummelsens beskaffenhet, bestämmes.

§. 26.

Gästgifwaren och, i hans frånvaro, hållkarlen, må icke under någon förewändning förwägra resande dagboken, utan skall, när så påfordras, densamma öfwerlemnna tillika med erforderlige skrifter, så att resande blir i tillfälle anmärka hwad han kan finna nödigt. Förwägras någorstådes dagboken, eger den resande att sådant jemte öfrigt i nästa gästgifwaregårds dagbok anteckna, eller också härstädes anmäla, då den felaktige kommer att för sitt wägrande svara.

§. 27.

Dagboken skall alltid hållas ofskadad, snygg och utan öfwerstrykning, samt infästad i serfildt omslag, och bör den, sist inom fyra dagar efter hwarje månads slut, af gästgifwaren till kronolänsmannen i häradet aflemnas, så wida ny dagbok för påföljande månad kommit gästgifwaren tillhanda. När dagbok infändes, skall den af gästgifwaren till riktigheten vara skriftligen bestyrkt, och bör han derwid anmäla allt det han, i afseende på hwad under månaden sig i skjutsningsbestyret tilldragit, har att anföra.

§. 28.

Det är gästgifware förbjudet att, annorlunda än efter skedd behörig anmälan och dertill erhållet tillstånd, åtaga sig håll eller reservskjuts, hwarifrån hållkarlen jemwäl skall afhålla sig. Deremot får gästgifwaren ingalunda undandraga sig den honom för gästgifwaregården åliggande skjutsningsskyldighet, utan bör densamma owägerligen fullgöras och gästgifwaren alltid vara försedd med det antal egne skjutshästar, som honom åligger att underhålla. Han skall hwarje afton klockan 6 anställa upprop med det nya hållet, besigtiga de inkomne hästarne och straxt till kronobetjenings beifran anmäla, om någon skjuts-skyldig uteblifwit eller warit med i något afseende oduglige hästar försedd, heldst gästgifwaren i första rummet är ansvarig för den genom försummelse eller fel timande skada.

§. 29.

Hållkarl bör vara en fullvärt person, af god frejd och beständigt uppförande, som står närmast under gästgifwarens lydnad och af gästgifwaren bör med lön förses. Honom åligger, att då resande till gästgifwaregården ankommer, sig straxt inställa, för att des tillfälgelse om hästars anskaffande med höfslighet emottaga och ofördröjligen uträtta. Är hållkarl frånvarande, till budning af skjuts eller eljest, skall annan tillförlitlig person i hans ställe af gästgifwaren för tillfället anställas, eller om gästgifwaren hans tjänst förrätta, så att resande ingen stund på dygnet må sakna utväg att wid sin ankomst behörigen betjenas.

§. 30.

Wid Sex Riksdaler 32 st. banko vite är det hållkarl förbjudet att af resande fordra dricks-
penningar, och han gör sig förfallen till laga ansvar, om han med sturfsket eller otidighet resande bemöter. Försummar han att gästgifwaren biträda, med skjutsandes behöriga inställelse eller med tillsyn å beskaffenheten af deras hästar och åkdon: gör han, för mutor eller annan orsak, orätt i skjutsens uppbudande, eller finnes han försumlig i sin pligt att bewaka ordning och stillhet bland de skjutsande, sedan de till gästgifwaregården ankommit, skall han för hwar och en af sådane eller andre förseelser till ansvar befordras.

§. 31.

Hållkarl, som i någon af de honom åliggande skyldigheter sig tvånnē gånger förbrutit, och derföre blifwit till ansvar fäld, må, wid Tio Riksdaler banko vite för gästgifwaren, icke vidare i berörde egenkap nyttjas till resandes betjenande.

§. 32.

Det är hållkarl aldeles förbjudet att taga någon slags besättning med försäljning i minut af brännvin, öl eller andre starka drycker, ware sig till de skjutsande eller andre, wid vite af Tio Riksdaler banke första gången och sedermera dubbel bot. Wid ansvar efter lag må icke något slags spel eller dobbel af de skjutsande idkas å gästgifwaregård. Sker sådant, ware gästgifware och hållkarl till Tio Riksdaler böter hwardera förfallne.

§. 33.

Skjutskyldig skall, med felfria hästar och åkdon, sig wid gästgifwaregård insinna på bestämd tid, och efter tillfällig budning så skyndsamt som ske kan, wid påföljd, utom ersättningsansvar för deraf uppkommande kostnad och skada, att andre hästar i de uteblifnes ställe af gästgifware eller hållkarl anskaffas, mot lega som hos den försumlige uttages. Hållskjutskyldig skall, då hålldygnet inträffar, vara wid gästgifwaregården, med hästar och åkdon, kl. 6 om aftenen, innan hwilken tid resande icke med det dygnets hållskjuts får forthjelpas. När med hållhäst utgjorts skjutsning af minst en mils längd, är, för det dygnet, skjutskyldigheten med samma häst fullgjord, och om ingen skjutsning på dygnet fordras, är skjutskyldig derföre fri flockan 6 e. m. då det slutas.

Reserskjutskyldige skjutsa uti wiß ordning sig emellan, hwarföre wid hwarje gästgifwaregård, der reservhästar äro anslagne, bör finnas en, genom kronobetjeningens försorg anskaffad och med serfildt märke försedd, så kallad skjutsbricka, hwilken skall innehafwas af den som, enligt inom reservlaget af länsmanen upprättad och kungjord reglering, är först i ordningen att skjutsa. När denne till skjutsning är budad, skall brickan genast aflemnas till den som derefter är närmast i ordningen, och den till hwilken brickan kommit, må icke under någon förevändning, innan han skjutsat, resa bort med sina hästar, eller hafwa dem från gården aflägsle. När reservskjutskyldig budas till inställande genast, bör han dermed skynda. Är han boende på $\frac{1}{4}$ dels mils afstand från gästgifwaregården, skall han der hafwa inställt sig sednast $\frac{1}{2}$ timma efter fädd budning, som bör hos honom vara gjord inom $\frac{1}{2}$ timma efter resandes ankomst till gästgifwaregården. Är affståndet längre eller kortare, beräknas tiden derefter, i lika förhållande som det nyssnämnde. Ej må reservskjutskyldig wid erhållen budning uteblifwa derföre, att han förmenar ordningen att skjutsa, honom icke åligga, utan måste skjutsen utgöras, fast än han tror sig vara för när fäddt, deröfwer han sedan eger att klagomål anföra, då gästgifwaren ansvarar för skadeersättning. Reservskjutskyldig må icke, antingen han är närmast i ordningen att skjutsa eller ej, låta de till reservskjuts anslagne hästar vara från hemmanet frånvarande innan han gästgifwaren derom tillsagt, och föranstaltat att annan godkänd person, i händelse af behof, i hans ställe skjutsningen fullgör.

§. 34.

Så wäl gästgifsware, som de med håll och reservhästar skjutsande, skola wara försedde med åtminstone halfwuxna skjutsdrängar, och förbjudas att wid skjutsning gagna qwinnor, barn eller om wägen okunnige personer. De skola jemwäl hafwa jernskodda wagnar, med starka häckar och säten, beslagna kärror och slädar, lädersadlar, tömmar, skäpståg och bukshlar af läder eller hamptåg, samt ländstycken och hufvudlag af läder, med mundstycken af jern. Finnes resande hafwa något här af under wägen förderfwat, ersätte han sådant på sätt i 7 §. är stadgadt.

§. 35.

Sedan köld inträffat och badarna börjat blifwa hala, skall hwarje häst som till skjutsning å gästgifswaregård inställes, wara skarpstodd, och kommer derjemte på egarens ansvar för all deraf möjligen timande skada, om hästar, som äro orkeslöse och oduglige, eller weterligen ega farliga oseder, warda i gästgifsveriskjuts begagnade.

§. 36.

Den skjutsande må icke i något fall, såsom rättighet, påfordra att sjelf föra sina hästar, hwilket ankommer på den resande att bewilja: Och det warder wid strängt ansvar hwar och en förbudet, att onödigtwis eller opåfallad inblanda sig uti de twister eller stridigheter, som emellan resande och den honom skjutsar till äfventyrs kunna uppkomma, likasom att i någor måtto förwärma resandes lugn och säkerhet, dem med otidighet bemöta, eller med ord eller gerning förfördela.

§. 37.

Beträdes gästgifsware, hållkarl eller skjutsande med öfwerträdelse eller försummelse i något af hwad honom, jemlikt denna dagboks stadganden, åligger, eller han eljest enligt författningarne bör uppfylla, kommer han att derföre wid Canzliförhör, utom ansvar efter lag fällas till böter från 1 R:dr 32 sk. a 3 R:dr 16 sk. till och med 25 R:dr, allt efter förseelsens och sakens beskaffenhet. För obehörigt uppehåll, som förorsakas resande, kommer ansvaret att efter sig företeende omständigheter bestämmas. Underhåller icke gästgifswaren till alla delar gästgifsveriet på ett sätt, som öfwerensstämmar med författningarnes föreskrifter, warder han i wederbörlig ordning af Konungens Befallningshafwande derifrån skild.

Krono-Länsmannen i Häradet är Konungens Befallningshafwande ansvarig, att tillsyn öfwer eftersefnaden af denna gästgifsveriordeining icke brister, samt att de fel häremot, som kunna ega rum, skyndsamt rättas. Han skall derföre minst en gång i månaden, undersöka ordningen wid gästgifswaregården, erinra om skyldigheternes iakttagande samt, när behöfwet påfallar, mönstra och besigtiga de hästar och åkdon, hwilka för resandes fortskaffande der användas. Krono-Länsmann skall i dagboken anteckna hwarje gång sådan visitation skett. Finnes klagomål i dagboken infördt och underteckadt med den resandes namn och hemwist, skall den, emot hwilken anmärkning egt rum, eller som wid anställande undersökning finnes hafwa felat, af krono-länsmannen, utan afbidan af serfkildte ordres, till förhör hit inkallas, å någon Thorisdag inom fjorton dagar derefter, med föreläggande af Fem Riksdaler vite, samt affkrift af klagomålet jemte protokoll angående det förhållande som wid undersökningen blifwit utrönt, förut hifsändas, deruti den bewisligen förelagde dagen till förhöret är omförmäld: Skolande krono-länsmannen, då både gästgifsware och hållkarl af sådan anledning på en gång blifwa frånwarande, tillse att gästgifsveriet under tiden behörigen skötes.

I Stad åligger Magistraten samma ansvarighet i afseende på ordningen wid der warande gästgifsveri, och bör visitation derstädes en gång i hwarje wecka anställas, af den person som af Magistraten dertill förordnas.

Linköpings Slott den

18

C. O. Palmstjerna.

Gust. Nordström.